

Uzákonenie ochrany prírody na Slovensku

Klinda, J.: Enactment of Nature Protection in Slovakia. *Životné prostredie*, 2016, 50, 4, p. 209 – 212.

In 1881 – 1955, nature protection in Slovakia was based on Hungarian and German protection of natural monuments. It took almost 75 years to adopt the act on the state nature protection and this was replaced by the act on nature and landscape protection in 1994. Implementation of EU environmental legislation eight years later in 2002 engendered replacement by the most recent act which remains applicable today the present. Various scientific findings and opinions were applied in nature protection over the last 135 years in difficult legislative processes and historical conditions. Although the several legislators and politicians involved have expended great effort and conviction, they have struggled to save the remnants of Central European natural heritage in Slovakia and its landscape values.

Keywords: law, nature, natural monument, landscape, environment, protected part of nature, protected area

Základy ochrany prírody na Slovensku vychádzajú z ustanovení § 16 uhorského zákonného článku č. XX-XIX/1881 o zachovaní pamiatok, ktorý ustanovil **ochranu prírodných pamiatok** inventarizovaných v Uhorsku do roku 1909 na podnet ministra pôdohospodárstva I. Darányiho (1849 – 1927). V tom čase poveril najvýznamnejšieho priekopníka ochrany prírody K. Kaána (1867 – 1940), gestora prvých slovenských prírodných rezervácií okolo Banskej Bystrice, prípravou predpisov o ochrane prírodných pamiatok (Klinda, 2001). Toto poverenie obnovil v roku 1914 minister I. Ghillányi (1860 – 1922), avšak prvá svetová vojna zabránila v príprave uvedených predpisov. Po vzniku ČSR v roku 1918 pôsobnosť Uhorskej pamiatkovej komisie (*Műemlékek Országos Bizottsága*) aj **v ochrane prírodných pamiatok a ochrane svojrázu kraja a domoviny** prevzal Vládny komisariát na ochranu pamiatok na Slovensku so sídlom v Bratislave (zrušený vládnym nariadením č. 29/1939 Slovenského zákonníka). Celoštátne **príprava zákona o ochrane prírody** spadala do pôsobnosti Ministerstva školstva a národnej osvety (MŠaNO) v Prahe. Snahy o uzákonenie ochrany prírody (poslanca J. V. Stejskala v roku 1922, J. S. Procházku a J. Emlera v roku 1922, Z. Wirtha v roku 1931) však skončili neúspešne, prevažne do rozpadu ČSR na úrovni neprerokovaných osnov zákona (Klinda, 1998).

Obdobne dopadla v roku 1945 **osnova zákona o ochrane prírody a krajiny** Masarykovej akadémie práce. Až v roku 1948 predložilo Ministerstvo školstva, vied a umení v Prahe na pripomienkovanie prvý oficiálny **návrh zásad zákona o štátnej ochrane prírody a krajiny**, z ktorého následne vypustili starostlivosť o krajinu z dôvodu analogických ustanovení v pripravovanom novom zákone Národného zhromaždenia Československej republiky č. 84/1958 Zb. o územnom plánovaní. Preto bol aj **zákon SNR (Slovenskej národnej rady) č. 1/1955 Zb. SNR o štátnej ochrane prírody** po § 3 akoby neúplný. Krajina vypadla aj z názvu zákona. V § 2 ods. 1 síce zvyškovo proklamoval, že „*Štát chráni podľa vedeckých poznat-*

kov prírodu ako celok, jej významné časti a výtvoary s ich prírodným prostredím, ako aj krajinu s jej typickými znakmi“, ale v ďalších ustanoveniach tento predmet ochrany už nerozvil. Len v § 2 ods. 3 doplnil, že „*Štát poskytuje ochranu aj takému usporiadaniu v prírode, ktoré je síce výsledkom činnosti človeka v prírode na jej zveladenie z hľadiska národohospodárskeho, vedeckého, kultúrno-historického alebo zdravotného, porušením ktorého by však utrpel estetický ráz krajiny.*“ Následne § 3 uvedeného zákona uzavrel skrátenú **všeobecnú ochranu prírody a krajiny** týmto nevydareným kompetenčným ustanovením: „*Zásah do prírodných pomerov, ktoré by podstatne mohli zmeniť prírodu ako celok alebo niektoré jej zložky, môže sa vykonať len v súčinnosti s Poverenctvom kultúry alebo s jeho orgánmi*“. Tieto orgány bližšie neurčil a pojmy *prírodné pomery, príroda, zložky prírody* právne nevymedzil. Orgánmi sa až do roku 1984 stali personálne nezabezpečené národné výbory, takže výkon štátnej správy absentoval. Na niektorých národných výboroch vôbec nevedeli, že sú výkonnými orgánmi štátnej ochrany prírody. Ďalej sa zákon SNR č. 1/1955 Zb. SNR zameral už len na osobitnú ochranu prírody, a to na:

- **chránené územia** v 6 kategóriách podľa § 5 až § 7, a to: národné parky (NP), chránené krajinné oblasti (CHKO), štátne prírodné rezervácie, chránené náleziská, chránené parky a záhrady a chránené študijné plochy;
- **chránené prírodné výtvoary** (CHPV) a **chránené prírodné pamiatky** (CHPP) podľa § 8;
- **chránené druhy živočíchov, rastlín, nerastov a skamenelín** podľa § 9.

V § 11 ustanovil možnosť zabezpečenia ochrany ochrannými pásmami (OP) a v § 12 všeobecný zákaz ničenia alebo poškodzovania týchto chránených častí prírody, v odôvodnených prípadoch s možnosťou povolenia výnimky z podmienok ich ochrany. Tieto podmienky bol vlastník (užívateľ) pozemku povinný trpieť (§ 13). Následne v § 14 upravil **evidenciu chránených častí prírody** (zaviedol ich štátny zoznam) a v § 15 až 18 určil kompetencie, pričom zriadenie Ústavu na ochranu prírody (§ 16) zrušil

ešte pred jeho vznikom už zakrátko **zákon SNR č. 7/1958 Zb. SNR o kultúrnych pamiatkach.**

Až do roku 1981 sa dominantnosť pamiatkovej starostlivosti stala hlavnou brzdou rozvoja ochrany prírody, ktorá finančne, priestorovo a personálne ostala nezabezpečená. V rámci zriadeného Slovenského ústavu pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody (SÚPSOP) sa dostala na okraj záujmu. Keďže uhorský zákonný článok č. XXXIX/1881 o zachovaní pamiatok zrušili po 77 rokoch až zákonom SNR č. 7/1958 Zb. SNR o kultúrnych pamiatkach, opatrenia ochrany prírody podľa stále platného uhorského zákona sa považovali za opatrenia podľa zákon SNR č. 1/1955 Zb. SNR, takže aj predchádzajúce rozhodnutia o vyhlásení chránených území ostali v platnosti. Zákon o štátnej ochrane prírody, ktorý nadobudol platnosť i účinnosť 18. októbra 1955, tiež ustanovil, že NP, ich organizáciu a podmienky ochrany bude určovať Zbor povereníkov nariadením zverejneným v Zbierke zákonov. Na základe princípu subsidiarity bolo zákonom zmocnené na vydanie ostatných predpisov bývalé Povereníctvo kultúry (neskoršie, od roku 1969 Ministerstvo kultúry Slovenskej socialistickej republiky – MK SSR, v roku 1990 kompetencie prešli na novovytvorenú Slovenskú komisiu pre životné prostredie – SKŽP a od roku 1992 na Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky – MŽP SR), ktoré vyhlášky malo zverejňovať v Úradnom vestníku (neskoršie v Zbierke zákonov; ostatné predpisy vo Vestníku Ministerstva školstva SSR a MK SSR, Vestníku vlády SR, Vestníku MŽP SR). O prijatie zákona SNR č. 1/1955 Zb. SNR sa zaslúžil najmä I. Majerský Majoroš (1903 – 1974), legislatívca SNR, zakladateľ a prvý predseda Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny (v roku 1969). Predmetný zákon zverejnili len v Zbierke zákonov SNR; obdobný neskorší český zákon (schválený Národným zhromaždením 25. augusta 1956 pod č. 40/1956 Zb. o štátnej ochrane prírody) v Zbierke zákonov Československej republiky. Preto neraz dochádzalo k chybnému citovaniu českého zákona aj na Slovensku, a to nielen v „odbornej“ literatúre. Napriek tomu, že slovenský zákon sa musel podrobiť unifikácii s českým zákonom, znamenal úžasný prínos pre rozvoj ochrany prírody na Slovensku, aj keď štátna správa sa podľa neho začala vykonávať dosť oneskorene; systematickejšie ústredne až po vzniku MK SSR (v roku 1969) a na odboch kultúry okresných národných výborov (ONV) až po vytvorení sústavy okresných inšpektorov ochrany prírody (v roku 1984). Sieť dobrovoľných pracovníkov štátnej ochrany prírody (konzervátorov a spravodajcov) podľa § 17 zákona SNR č. 1/1955 Zb. SNR a vyhlášky Povereníctva školstva a kultúry č. 212/1958 Zb. ústredného výboru o dobrovoľných pracovníkoch štátnej ochrany prírody (konzervátoroch a spravodajcoch) nemohla nahradiť exekutívu, ktorú sa právne nezáväzne snažil stanoviskami suplovať SÚPSOP (Klinda, 1999).

Po Tatranskom národnom parku, vyhlásenom skorším **zákonom SNR č. 11/1949 Zb. SNR** ako zákon o štát-

nej ochrane prírody z roku 1955, ďalší, Pieninský národný park, vyhlásili až roku 1967 a tretí Národný park Nízke Tatry roku 1978. Kategóriu NP začali v nesúlade so zákonom nahrádzať CHKO – ako prvé Slovenský raj (v roku 1964) a Malá Fatra (v roku 1967), pričom s ťažkosťami boli prekategORIZOVANÉ NA NP až v roku 1988 (gestori M. Kozák, J. Pagáč, J. Klinda). Ďalšie tri CHKO (Veľká Fatra, Slovenský kras a Vihorlat) vyhlásilo už MK SSR v roku 1973 (gestori Š. Mihálik, J. Bako, L. Čikovský, I. Cibulec), pričom prvé dve boli prekategORIZOVANÉ NA NP ako posledné v roku 2002.

Vyhlasovanie CHPV a CHPP komisiami školstva a kultúry ONV viedlo k tomu, že prvé štyri na Slovensku vyhlásili až v roku 1964, a to v okresoch Lučenec a Rimavská Sobota, paradoxne, na návrh okresných konzervátorov štátnej ochrany prírody zrušeného a rozdeleného okresu Filakovo, učiteľov Z. Molnára a J. Klindu st. Prvý **zoznam chránených častí prírody** aj s predpismi ústredných orgánov štátnej správy od Rakúsko-Uhorska po ČSSR (k 1. marcu 1980) zverejnil až Zborník Ochrana prírody č. 2/1981. Podľa tohto zoznamu sa začalo spresňovanie chránených území. Vtedy schválili aj štrnásty návrh na zriadenie prvej samostatnej ochranárskej organizácie v ČSSR – od 1. júla 1981 Ústredia štátnej ochrany prírody (navrhovateľ J. Klinda), ktorej nástupcom sa stala nakoniec od roku 2000 Štátna ochrana prírody SR (navrhovateľia P. Straka a J. Klinda). Zákon SNR č. 1/1955 Zb. SNR doplnili o ochranu stromov rastúcich mimo lesa (zákonom SNR č. 100/1977 Zb. o hospodárení v lesoch a štátnej správe lesného hospodárstva) a o sankčné opatrenia (zákonom SNR č. 72/1986 Zb., ktorým sa dopĺňa zákon SNR č. 1/1955 Zb. SNR). Gestormi dvoch noviel zákona boli I. Cibulec a J. Klinda. Na ich podnet sa začalo pripravovať aj spoločenské ohodnocovanie stromov rastúcich mimo lesa a vybraných chránených častí prírody (vyhlášky MK SR č. 174/1990 Zb. o spoločenskom ohodnotení stromov rastúcich mimo lesa a vyhlášky MŽP SR č. 192/1993 Z. z. o spoločenskom ohodnotení vybraných častí prírody).

Prvý zákon o ochrane prírody a krajiny (1994 – 2002)

Na MK SSR, neskôr na novozriadenej SKŽP, a potom na MŽP SR sa začal pripravovať nový zákon o ochrane prírody. Tento zložitý proces, iniciovaný už uznesením Predsedníctva SNR č. 57/1964, dostal reálnu podobu až po 16 rokoch systémovou prípravou tiež v Moravanoch nad Váhom v dňoch 14. – 18. apríla 1980 a vypracovaním **návrhu zásad zákona SNR o štátnej ochrane prírody** v rokoch 1986 – 1987 a ich unifikáciou s MK ČSR (gestor J. Klinda), ktorý schválilo kolégium ministra kultúry SSR 4. januára 1988. Návrh zásad zákona predložený na medzirezortné pripomienkové konanie si vyžiadala aj Ústredný výbor Komunistickej strany Slovenska (ÚV KSS). V tom istom roku proces pozastavili, budované oddelenie ochrany prírody na MK SSR zdecimovali na dvoch ľuďoch, gestora zbavili funkcie a premiestnili mimo neho. Na základe týchto zá-

sad prvý návrh zákona gestor vypracoval až v oddelení rozvoja ochrany prírody na SKŽP v roku 1990. Návrh upravený v spolupráci s R. Barbušovou, V. Kleschtom, L. Miklósom a Š. Úradníčkom 16. marca 1992 predložili na zdĺhavé medzirezortné pripomienkové konanie. Vláda SR uznesením č. 719/1994 prijala (po dvoch dlhých rokovaniach jej Legislatívnej rady) až jeho deviatu, kompromisnú verziu, ktorú 17. augusta 1994 rozdielom troch záporných hlasov poslancov nezaradili do programu 37. schôdze Národnej rady SR (NR SR). Po hektických rokovaniach sa návrh zákona podarilo presadiť ako dodatočne prijatý bod mimoriadnej 38. schôdze NR SR, ktorá sa konala 23. augusta 1994 (predkladal minister životného prostredia SR, J. Hraško, spoločnou spravodajkyňou výborov NR SR bola G. Kaliská). Žiadny z 85 prítomných poslancov už nebol proti a po emotívnom výkriku z balkóna: „Sme v 21. storočí!“, zaznel potlesk, ktorý uvítal prvý **zákon NR SR č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny**. Kým už úvodné ustanovenie (§ 1 ods. 1) zákona SNR č. 1/1955 Zb. SNR ustanovilo *prírodu ako životné prostredie*, zákon NR SR č. 287/1994 Z. z. sa už mohol oprieť napríklad o pojmy *ekosystém, ekologická stabilita, prírodný zdroj, trvalo udržateľný rozvoj*, právne vymedzené v **zákone Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí**. Podľa § 2 ods. 3 poskytol zákon NR SR č. 287/1994 Z. z. ochranu aj všetkým *zložkám životného prostredia*, ak osobitné predpisy neustanovujú inak (napríklad zákon o vodách, zákon o ochrane ovzdušia, zákon o ochrane a vyžití nerastného bohatstva, zákon o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu, zákon o lesoch atď.), pričom ich počet, ustanovený v § 2 citovaného federálneho zákona, systémovo zredukoval pre potreby práva na päť (ovzdušie, voda, horniny, pôda a organizmy). Do environmentálneho práva SR sa tak zaradil ako druhý „strešný“ prierezový zákon. To potvrdzuje aj jeho druhá časť: **Všeobecná ochrana prírody a krajiny**, ktorá ustanovila práva a povinnosti aj k definovanému (v § 3 písm. a) územnému systému ekologickej stability (ÚSES) a prvýkrát aj *stupne územnej ochrany prírody a krajiny*. Podľa § 7 sa v prvom stupni ochrany vyžadoval *súhlas orgánu ochrany prírody* k 15 činnostiam, čo predstavovalo zavedenie základných podmienok ochrany prírody a krajiny proti negatívnym vplyvom na 100 % rozlohy SR (teda vrátane nezmyselných 23,3 %, ktoré svedčia len o nepochopení systému stupňovania podmienok ochrany od prvého stupňa po piaty stupeň a poskytujú priestor demagogickým vyhláseniam). Okrem toho v § 9 určil *vyjadrenie orgánu ochrany prírody* k 24 rozhodnutiam (dnes 20) iných orgánov štátnej správy, čím ustanovil spolu 39 podmienok ochrany na celom území SR s ich postupným sprísňovaním až do piateho stupňa s prechodom až do zákazov. K tomu sa pridružujú celoplošne *podmienky druchovej ochrany* podľa druhej hlavy zákona, *ochrany drevín* podľa tretej hlavy zákona a, samozrejme, všetky ostatné podľa druhej časti zákona, dnes napríklad *všeobecná ochrana rastlín a živo-*

číchov (§ 4), *ochrana prírodných biotopov* (§ 6), *ochrana prirodzeného druhového zloženia ekosystémov* (od § 7). Prvý raz boli uzákonené *zóny CHKO a NP* (§ 21), *súkromné chránené územia, vstupné do chránených území, finančné príspevky, náhrada majetkovej ujmy, stráž prírody, rovnošata a označenie pracovníkov ochrany prírody* a ďalšie nové prístupy. Pôsobnosť Slovenskej inšpekcie životného prostredia (ustanovenej zákonom SNR č. 96/1990 Zb. o zriadení Slovenskej komisie pre životné prostredie a o zmenách v pôsobnosti ministerstiev Slovenskej republiky a zákonom SNR č. 595/1990 Zb. o štátnej správe pre životné prostredie) zákon rozšíril o štátny dozor vo veciach ochrany prírody. Racionálnym opatrením bolo vyhlásenie priamo zákonom všetkých jaskýň, priepastí a prírodných vodopádov s ich skalnými stupňami za prírodné pamiatky (§ 19 ods. 4 zákona NR SR č. 287/1994 Z. z.).

Druhý zákon o ochrane prírody a krajiny (platný od roku 2002)

Prvý zákon NR SR č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, ktorý s účinnosťou od 1. januára 1995 zároveň zrušil zákon SNR č. 1/1955 Zb. SNR o štátnej ochrane prírody a v prílohe č. 3 určil 231 národných prírodných rezervácií a 331 prírodných rezervácií (v predchádzajúcich dvoch prílohách uviedol 16 CHKO a 5 NP), po šiestich novelizáciách nahradil nový, **druhý zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny** (gestori A. Jusková, J. Klinda, P. Tkáč, I. Urbanová), ktorý v rámci transpozície práva Európskej únie (EÚ) zmenil a doplnil všeobecnú ochranu prírody a krajiny napríklad o *ochranu biotopov európskeho a národného významu* (§ 6) a *ochranu prirodzeného druhového zloženia ekosystémov*, osobitnú ochranu o ďalšie nové kategórie chránených území (*chránený krajinný prvok* a chránené vtáčie územie), o územie európskeho významu (§ 27) v rámci európskej siete Natura 2000, o *druhy rastlín a živočíchov európskeho a národného významu* atď. V kompetenčnej časti zákon ustanovil 10 kompetencií obciam (§ 69, okrem ďalších podľa § 47, § 48 a § 59). Tento zákon bol za 12 rokov celkove 21-krát novelizovaný (v priemere cca raz za pol roka). Okrem toho na jednej strane ustanovenie novej kategórie *obecné chránené územie* (§ 25a) posilnilo právomoci obcí, na druhej strane upustenie od princípu subsidiarity a prenesenie právomoci vyhlasovania a tým aj spresňovania všetkých ostatných kategórií chránených území centralizovane na vládu SR jej nariadením sa nejaví ako najšťastnejšie riešenie (v bodoch 28 – 38 zákona NR SR č. 506/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony). Zároveň sa vláda SR a celá ústredná štátna správa úplne zbytočne zaťažuje marginálnymi vecami, ktoré sa zabezpečovali a naďalej sa môžu riešiť v zmysle zákona na oveľa nižších úrovniach. Ide napríklad aj o vyhlasovanie *chránených krajinných prvkov* miestneho alebo regio-

nálneho významu (§ 25 ods. 1), *chránených stromov* (§ 49 ods. 1), *prírodných pamiatok* (§ 23 ods. 1) a ďalších „nenárodných“ chránených území (vrátane chránených území v druhom stupni ochrany, ktoré aj tak podliehajú pripomienkovému konaniu a legislatívnym pravidlám). Takéto centralizované analogické opatrenie nenachádzame v ostatných členských štátoch EÚ a Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj, ani v obdobných ustanoveniach podľa iných zákonov v systéme environmentálneho práva SR (napríklad v zákone č. 364/2004 Z. z. o vodách, v zákone č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu atď.) zabezpečujúcich neraz spoločenskú ochranu aj väčších hodnôt prírodného a kultúrneho dedičstva a prírodných zdrojov. V spomínanom zákone č. 543/2002 Z. z. v tomto smere takto absentujú príslušné kompetencie regionálnych orgánov – konkrétne v SR 8 samosprávnych krajov a 8 okresných úradov v sídle kraja, ale aj 72 okresných úradov, ktoré bez problémov v minulosti sústreďovali, posudzovali a predkladali žiadosti z územia svojej pôsobnosti o dotácie z Environmentálneho fondu. Prínosom je úprava *ekosystémových služieb, zámenny, nájmu a výkupu pozemkov* (§ 61a – § 61c), *zmluvnej starostlivosti* (§ 61d), *zákazu prevodu vlastníckeho práva* (§ 62), *predkupného práva štátu* (§ 63), *správy vybraných chránených druhov a chránených častí krajiny* (§ 94) a spresnenie viacerých ustanovení, ktoré by mohli pomôcť k zvýšeniu účinnosti výkonu štátnej správy a zabezpečeniu účelu zákona, k zlepšeniu starostlivosti o prírodu, jej zložky a prvky (časti) a najmä k záchrane jej hodnôt. Pozitívne možno napríklad v 170-bodovej novele zákona č. 506/2013 Z. z. hodnotiť aj **uzákoneňie Štátnej ochrany prírody SR** (§ 65a), pričom starostlivosť o vidiecku i mestskú krajinu, ktorú dodnes v praxi prevažne rieši Slovenská agentúra životného prostredia, by sa mala v pripravovanom zákone o krajine presne určiť a preniesť do kompetencie tejto agentúry.

Príprava zákona o krajine

V ďalšom období by okrem odstránenia niektorých nedostatkov a deformácií prospelo najmä vyčlenenie starostlivosti o krajinu do osobitného zákona tak, ako sa na tom zhodli vedci a odborníci na poradách ešte pred **návrhom zákona o krajinom plánovaní** (L. Miklós, J. Klinda, R. Katrlík, L. Ambróš a J. Králik), ktorý MŽP SR predložilo 10. novembra 2003 na medzirezortné pripomienkové konanie. Po nesúhlasnom stanovisku vtedajšieho Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja (MVRR) SR problematiku začala na rokovaní 13. júla 2004 riešiť 14-členná pracovná skupina vedená L. Ambróšom a J. Klindom. Zaoberala sa aj verziou návrhu zákona upravenou M. Finkom, ktorú predložil 30. decembra 2004. Nový návrh, ktorý sa opierať aj o **Európsky dohovor o krajine** (Florenca 2000; platnosť nadobudol 1. marca 2004 a po ratifikácii v SR začal platiť 1. decembra 2005), prerokovala operatívna porada ministra životného prostredia 8. februára

2005. Na rokovaní 9. – 10. februára 2005 s MVRR SR opätovne nedošlo k odstráneniu rozporov napriek tomu, že návrh zákona mali do vlády SR predložiť obidvaja ministri – L. Miklós a L. Gyurovsky. Odbor krajinového plánovania na MŽP SR neskoršie zanikol. Proces úplne stroskotal na príprave nového zákona o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (tzv. stavebného zákona), ktorý neskončil ani dodnes. K dohode ministrov (J. Izák za MŽP SR – M. Janoušek za MVRR SR) za účasti gestorov oboch strán (J. Klinda – M. Pašková) nakoniec došlo 13. februára 2007 s tým, že krajinové plánovanie bude upravené samostatným zákonom a vypustené z pripravovaného nového stavebného zákona. Z platného stavebného zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov mali byť do zákona o krajinom plánovaní prenesené s príslušnými ustanoveniami aj pojmy *krajina, chránené časti krajiny, krajinnoekologický plán, štruktúra krajiny a jej prvky* a ďalšie, ktoré doteraz neupravuje ani zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Novú situáciu prerokovala operatívna porada ministra životného prostredia 22. júla 2007 a prípravu zákona podporilo 24. – 25. apríla 2008 aj medzinárodné 7. stretnutie k implementácii Európskeho dohovoru o krajine v Piešťanoch.

* * *

Podľa Programového vyhlásenia vlády SR z roku 2012 mal byť navrhnutý nový systém starostlivosti o krajinu a presadzované jej environmentálne vhodné vyžitie. **Osnova zákona o krajine** (gestori J. Julény, J. Klinda a P. Mišíková), vypracovaná a prijatá veľkou skupinou vedcov a odborníkov na konferencii v Banskej Bystrici v máji 2014, čaká na dopracovanie do paragrafovaného znenia, napríklad paralelne s dohodnutým pokračovaním procesu na príprave nového stavebného zákona, ktorý sa musí zaoberať aj pojmami odvodenými od uzákoneňeného pojmu „krajina“.

Literatúra

- Klinda, J.: Environmentalistika a právo II. Krátky vývoj environmentalistiky a environmentálneho práva. Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR, 1998, 1 198 s.
- Klinda, J.: Environmentalistika a právo I. Krátky slovník environmentalistiky a environmentálneho práva. Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR, 1999, 1 248 s.
- Klinda, J.: Karol Kaán – priekopník uhorskej ochrany prírody. Ochrana prírody Slovenska, 2001, 1, 4, s. 2 – 3.

RNDr. Jozef Klinda, jozef.klinda@gmail.com
bývalý dlhoročný pracovník Ministerstva životného prostredia SR a dlhoročný pracovník v oblasti ochrany životného prostredia, prírody a pamiatok